

**Martina  
Formanová**

**Skladatelka  
voňavého  
prádla**

**NOVÉ VYDÁNÍ  
BESTSELLERU, NYNÍ  
S OBRAZOVOU PŘÍLOHOU**

**64 STRAN FOTOGRAFIÍ  
Z OSOBNÍHO ARCHIVU  
AUTORKY**



PROSTOR





Martina Formanová  
*Skladatelka voňavého prádla*

PROSTOR



# Martina Formanová

Skladatelka  
voňavého  
prádla



PROSTOR | PRAHA | 2018

© Martina Formanová, 2002, 2009, 2018  
© PROSTOR, 2018

ISBN 978-80-7260-404-3

# ČÁST PRVNÍ





## Brno

„Jdem kouřit,“ zavelela sestra.

Byt za skleněnou výplní dveří byl temný a bezhlasy.

Vyšly jsme na balkon patřící k našemu navždycky *dětskému* pokoji. Protější dům, ležící v příkrém svahu pod námi a oddělený hřištěm, svítil tu a tam unavenou modří televizní obrazovky. Zleva pár navlas stejných kousků družstevní zástavby, zprava lesopark vládní vily obehnaný cihlovými zdmi. Právě se odtud ozval sýček.

Sýček ve městě!?

Podlezly jsme prádelní šňůry a usedly na obrácený lavor.

Na nebi pár hvězd, v černí noci jsem zašmátrala po zápalkách. Simča se nedočkavě naklonila.

Tmou zajiskřil plamen, sestra si dotčeně odrolila opálené špičky ofiny.

Kouř štípal v krku a po cigaretě bylo člověku ještě hůř než předtím, ale takový drobný masochismus pouze vhodně umocňoval pocity celkového zmaru. Znovu a znovu jsme probíraly svoje životní šance. Otcovým největším dosa-  
vadním úspěchem bylo, že někdy před třemi lety správně odhadl, jaké bude následující den počasí. Matce bylo dávno přes třicet a pořád se ještě o cosi snažila před zrcadlem.

Co čeká nás? Vynaložíme všechny síly a staneme se učitelkami. Manžel: inženýr. Získáme byt v Brně-Bystrci a jednou snad podědíme po tetě.

Fuuuuuuuj! Ve tmě jsem si omylem zapálila a šlukla filtr. Je mi ze všeho nanic. Snažím se odlepit myšlenky od otláčeného zadku a dívat se k nějaké zářnější budoucnosti. Ke hvězdám.

## Venuše

Ve vinárně Venuše dostaly moje představy o jiném, zajímavějším životě konkrétnější rozměry. Chodilo sem hodně umělců, úspěšných i zkrachovalých malířů, herců, básníků, muzikantů, kteří vždy našli mezi ostatními návštěvníky dostatek vděčného publika. Mezi pravidelnými hosty bylo i poměrně dost lékařů, což ostatně potvrzovalo domněnku třídního profesora Kadlece, že většina mých omluvenek byla falešná.

Říkám to s klidným svědomím člověka, který si svůj trest odpykal: pokud si vzpomínám, tak nebyl jediný školní rok, na jehož konci bych kvůli neomluveným hodinám nedostala dvojku z chování. Byly prostě dny, kdy se zdálo nemožné vstát a odejít do školy ve stanovenou hodinu, a pak přišly dny tak slunné a lákavé, že ačkoli jsem vyšla z domu včas, skončila jsem na plovárně, bloumající po Brně – či po Praze, a pak se zkrátka vyhýbala škole tak dlouho, dokud jsem nesehnala některého ze spřátelených doktorů, který by mi vystavil potvrzení o podezření na zápal plic, našťipnuté zápěstní kůstce či akutním zánětu spojivek.

Dlužno říct, že třídní Kadlec nelenil a jednu z mých omluvenek – tuším podrážděné slepé střevo – se dokonce

vypravil osobně prověřit. Několikrát jsem se potom snažila si celou scénu představit. Třídní byl vcelku mladý, podsaditý člověk se čtvrtým dítětem na cestě, a dojížděl do Brna z nedaleké vísky. Dodnes mě fascinuje, že ze svého drahocenného času, matematicky přesně rozděleného mezi akvaristiku, školu a rodinu, ukrojil tak velký krajíc, aby stanul tváří v tvář lékaři stejného věku, který byl mým kamarádem. Odešel s nepořízenou, neboť podrážděné slepé střevo je právě tak neprokazatelné jako záměry, jež se mnou doktůrek dozajista měl. Ale Kadlec si nakonec našel svou hůl: jelikož jsem za žádným ze svých slovutných, a zejména pohledných specialistů nebyla odeslána školním lékařem, byly mé omluvenky neplatné. A tak jsme mou výroční dvojkou z chování dosáhli s třídním určitého smíru; já ukojila svou občasně nekontrolovatelnou potřebu svobody a on dal za dost spravedlnosti.

V jednom z těch večerů, kdy si filozofování podávalo ruku s depresí, deprese s neúspěchem a neúspěch se světabolem, se ve Venuši objevil dr. Libor Monat. Libor byl pro chronického absentéra mého kalibru zajímavý již svou profesí. Kromě toho byl údajně blízkým přítelem Karla Gotta. Jistě, Libor se kamarádí s Gottom a Synkopy 66 budou dělat předkapelu Aerosmith, mohlo by se říct. Ale Libor bydlel v kouzelné vilce v naší čtvrti a jeli jsme tolikrát společným směrem domů, až jsme se stali docela dobrými kamarády. Skutečně kamarády. O Karlovi mluvil často a rád, a v jeho vztahu k němu nebyl osten žárlivosti, závisti či mindráku.

Pravda, Liborův popis Karlovy lidské osamělosti trochu mával mým pracně budovaným cynismem, ale nakonec

se mi vždy tyhle řečičky vytřepaly z hlavy, když jsem od Monatů sbíhala noční ulicí z kopce k nám domů.

U Libora jsem viděla na videu spoustu skvělých filmů, Felliniho a Scorseseho a fantastické koncerty Presleyho či Franka Sinatry. Byl to doslova jiný svět; projít zarostlou brankou a vyběhnout krátké točité schody; obrazy, elektronika a *art deco* nábytek dodávaly jinak střízlivému domu lesku. A svým způsobem též Liborovi rodiče: staří, drobní, vznešení lidé. U Monatů se podával čaj či citronáda s ledem, a ve Windsorském paláci by nechutnaly lépe. Nakonec jsem si tam trošku zvykla, a když se přiblížil den koncertu Karla Gotta v Brně, začala jsem si pohrávat s myšlenkou, že se skutečně setkáme.

## Gympl

Není-li před osmou hodinou ranní tramvaj od hlavního nádraží na Křenovou přeplněná, znamená to, že již není před osmou. Že jdu pozdě.

Je mi to ale milejší než se mačkat mezi hlučnou mládeží.

Celá ta záležitost s mou nedospělostí a školní docházkou je totiž trapné nedorozumění.

Já a chodit do školy? Cítím se generačně bližší mladším učitelkám.

Vstupuji do impozantní budovy gymnázia, v kostýmu s jemným proužkem a s kabelkou ve tvaru psaníčka přes rameno. (Přišlo by mi přirozené zalovit v ní pro klíče od sborovny, ale mám v ní jen peněženku s dvanácti korunami a jahodový lesk na rty.)

S nechutí klepu na dveře třídy a vstupuji. Zas být za žákyňku, slušně se omluvit.

Fyzikářka přerušuje výuku a strhává pozornost spolužáků k mému klobouku.

„Můžeš nám, Martino, vysvětlit, co jsi tím chtěla docílit?“ ptá se jízlivě.

*A co tím chceš docílit ty? odseknu jí v duchu.*

„To prostě chceš být výstřední za každou cenu?“

*Ano, ano! Abych se odlišila od lidí, jako jsi ty!*

Nemám klobouk kam pověsit, tak jej nechám ležet na lavici a z igelitové tašky tahám sešit a propisku. – Má mě peskovat, že jdu pozdě, a ne všimnout si hučky...

„Pokud nám chceš ukázat něco neobyčejného, můžeš předvést své znalosti z fyziky,“ neustává hranatá učitelka a stoupne si k mé lavici.

*Seš trapná, říkám si. – Ale já ti rozumím. V životě ti to nevyšlo a štvě tě, že já to mám ještě před sebou... No vidíš, a já si zrovna říkala, jak jsme na stejné lodi. Že mám pro tvoje starosti víc pochopení než pro své vrstevníky. A že bychom spolu mohly sedět v kabinetě...*

Učitelka se otočila a míří houpavě ke stupínku. Měla bych pro ni pár rad, jak vylepšit zevnějšek...

„Tak pojď, Zbořilová, připomeneš nám látku z minulé hodiny,“ ušklíbne se vítězně.

Na chvilku váhám, jestli mi ten blbej klobouk za to stál.

## 25. ledna 1984

Jasně, že na tom nezáleží, jestli si беру lepší svetr já, nebo sestra. Jen ho, prosím tě, za všechno na světě, sundej! K téhle sukni ti stačí rolák, já potřebuji něco volnějšího, chápeš?!

Je po koncertě, já rozdrážděná, jako by se mě dotýkal dvě a půl hodiny na těch nejintimnějších místech, vstávám ze sedačky a přezíravě se rozhlížím sálem. No jo, vedle sebe máte manžela a domů vás povezou přistavené autobusy... blbý. – Já jdu právě na mejdan s Kájou...

Jenže Kája podepisuje fotky nekonečné řadě fanoušků a my se sestrou odjíždíme k nám do Jiráskovy čtvrti trolejbusem. Náhodou s námi jede i moje spolužačka z devítiletky. „Jedu na mejdan s Karlem Gottem,“ říkám, ale v Kamilině tváři je jen málo překvapení, nic z očekávaného obdivu a hodně pohrdlivého soucitu. Nevěří.

Na chvíli sama znejistím.

V ospalém nočním trolejbusu mi najednou přijde rovněž neskutečné, že zpěvák skutečně existuje. Jeho blýskavá saka a rýmy o lásce přece patřily na televizní obrazovku, nikoli do šedi reality. Kdybych jej právě neviděla na pódiu, cítila bych to jako Kamila.

Šance, že by mohl do Jiráskovy čtvrti zavítat k neformálnímu posezení držitel devatenácti Zlatých slavíků, se najednou zdá mizivá. Svůj glamorózní život jistě vede v Praze. Případně v zahraničí. Z propašovaného výtisku západoněmeckého časopisu, který – ohmataný a zpřehýbaný – před časem koloval třídou, vím jedinou informaci z jeho soukromí. Má dceru.

Jinak nic nevím. Nikdo nic neví. Doma v novinách o známých lidech nanejvýš napíšu, že ten či onen rád rybaří. Nebo pracuje na zahrádce.

„Tak si to tam užijte,“ prohodí Kamila s neskrývanou ironií, když vystupuje.

Nevšímej si jí, mávne rukou Simča.

Za základní pravidlo pro dnešní večer jsme si se sestrou stanovily kamennou tvář a absolutní nezájem o zpěvákovu osobu. S představami večírku byla spojena změt lidí, fůra dokonalých krásek a nepřehledných hloučků diskutujících; ovšem došlo-li by přece k situaci, kdy zpěvák ulpí na jedné z nás pohledem, musel vidět naprosto jasně, že my jsme v televizi jeho koncerty ze Slaného nesledovaly, jeho písničky neuznáváme a vlastně pořádně nevíme, o koho jde.

Předzahrádka, vstupní hala, Monatovic točité schodiště; všechno jako jindy. Čekaly jsme mumraj lidí a hudbu halasně dunící z reproduktorů.

Ve skutečnosti sedělo kolem podlouhlého konferenčního stolu v obýváku za naprostého ticha zhruba osm lidí a nikdo z nich nepředstíral, že by dělal cokoli jiného, než čekal na příchod Mistra. Sestava to byla jinak rozmanitá; dva věhlasní lékaři (ne, tady to opravdu nevypadalo na omluvenky) – s manželkami, jeden známý brněnský diskžokej s přítelkyní, dvě mladé ženy, obě vypadající jako jednatelky zpěvákova fan klubu (nebo rozhodně jako jednatelky), a my se sestrou, pracně se snažící hrát roli: „A co vy si o tom myslíte, a na co že to vlastně čekáme...?“ Odpovědi byly jejich odtažitě udivené reakce.

Strnulost čekajících se zdála být k nesnesení, když to konečně venku před domem ožilo brzděním aut a boucáním dveří. Pak vzruch a hlasy stoupající po schodišti.

Otevřely se dveře a v nich stojí záplava pugétů. Ty květiny... Ano, samozřejmě, že je poznávám, to jsou ty květiny z jeviště, samozřejmě, ten obličej znám zhruba od chvíle, co jsem začala vnímat. Jen nikde žádné hloučky diskutujících, žádné nedostupné krásky. Na sofa proti dveřím sedíme sestra a já. Než se vzpamatujeme, sedí Karel mezi



námi a mluvíme o záměrech Sovětského svazu a Ameriky ve východní Evropě. Pokouším se držet našeho plánu hrát ostentativní nezájem, leč není jednoduché ignorovat někoho, kdo na vás mluví ze vzdálenosti dvaceti centimetrů. Hledám ztracenou rovnováhu v cigaretě, jenže Karel se naklání ještě blíže, aby mi připálil, a mé chvějící se ruce prozrazují, že jsem ze Slaného viděla všechny koncerty a dosud mě mrzí, že tak pěknou tradici utnuli.

„Omluvte mě, dám ty kytky do vázy,“ deru se s cigaretou do kuchyně, Simona za mnou. Paní Monatová nám nevzrušeně nosí další a další vázy a my lačně a dramaticky kouříme. Koukáme na sebe, není třeba slov. Takový průběh večera je zcela mimo naši koncepci.

Pomáháme servírovat vepřová žebírka a škvarky a telecí ocásky s chlebem.

Konečně se vracíme na sofa, vědomy si toho, že teď začíná disciplína zvaná volný styl.

Karel pokračuje ve své teorii o sovětské rozpínavosti a já mimoděk a nechtíc shledávám, jak souměrné má rty. Namítáme, že Američané mají v Evropě také své zájmy (když už neoponuje nikdo ze zúčastněných, dolujeme každou vzpomínku, byť na včerejší *Televizní noviny*, které sotvakdo může brát vážně). Z politiky záhy zabrousíme do hudby, filmu, společenského života. Karel cosi nakousne a nikdo neodporuje. Nikdo? Tady jsme, Karle, napravo a nalevo; můžeš vsadit svůj polydorský honorář, že řekneš-li A, my řeknem B. Sestra nebo já. A vzájemně se podporíme. Karel se baví a čertí a každopádně ho to rajcuje.

Je po páté hodině ranní a Karel už nemůže vydržet. My se sestrou jdeme natankovat kuráž ke kytičkám do kuchyně,

ale paní Monatová dávno spí a vůbec všichni se už drží stranou téhle naší jiskřící konverzace. Znenadále Karel vstoupí mezi nás dvě do kuchyně a je už tak těsně nad ránem, že všichni víme, že teď, v následující minutě či sekundě, se musí tenhle k nevydržení napjatý trojúhelník rozseknout. Karel nerozhodně loupne očima z jedné na druhou – a v tu chvíli Simča beze slova odejde.

Takhle si má sestra dobývání nepředstavuje.

A já si zas nepředstavuji být dobývána, protože přece v tuto chvíli již vím, že to, co se má stát, chci, takže vývoj událostí cítím jako své zcela nečekané vítězství.

K nevelké kuchyni maličké paní Monatové patřil ještě z buržoazní éry mrňavý pokojík pro služku. Byla to prakticky světnička s jednolůžkem, stylovým nočním stolem a výhledem do zahrady. Přisahám, že s tím, co se stalo, jsem ani v koutku duše nepočítala. Dobrým důkazem by mi ostatně byl svetr přes hlavu s šálem sepnutým kolem krku sponou, jejíž uzávěr se dlouho nedařilo najít a posléze ani urvat hrubou silou; košile s drobnými knoflíčky vyžadujícími neobvyklou trpělivost či zručnost; a nakonec obyčejná teplá spodní košilka, která hlasitě volala: *moje nositelka kašle na to být sexy*. Jenže mi bylo těch osmnáct a v každém oku mi plápolaly vášnivé ohně, takže nevinná image košilky skončila pod jednolůžkem.

Vítězství je to slastné a prchavě konečné; pochopitelně, ve srovnání s těmi hodinami předešly. „Oh je, tolik hodin, a já měl být ráno v Praze na jednání v Supraphonu,“ vzpomíná si nenadále Karel. Je to tak kratičkový zlom, ale i já si vybavuju, že jsem vlastně taky někým jiným. Přece tím cynikem z Brna.

„No jo, to už je po šesté, a já mám od sedmi školu,“ soukám se do těch svých skafandrů a koukám z okna, protože nemůžu jinam. Hlavně ne na plné rty a měkké konečky prstů.

Cívím na špinavě bíle poprášené listy stromů, na plůtek se sousední zahradou.

„To myslíš teď na školu?“ ptá se překvapeně Karel. Posadil se na posteli a mám dojem, že se obléká, jenomže se stále musím dívat z okna a snažit se nějak zamontovat zpátky svou šálu a brož a celý svůj život před Karlem, ale je to strašně těžké. „No, já mám od sedmi němčinu, víš,“ loučím se s nepřesvědčivě zasněženými stromky na pravém křídle Monatovic domu. „Já už budu muset jít,“ dodám.

Vyšli jsme z ložnice, prošli kuchyní, a ačkoli publikum drobně prořídlo, sklidili jsme v obýváku nezastřený zájem. Tohle tedy má být ten výsledek prvoligového utkání, na nějž jste čekali?

Venku je lednové ráno, ještě zima, tma. Karel říká svým galantním způsobem všem zoufalcům u konferenčního stolku *dobrou noc*, a já mizím točitým schodištěm dolů. Sestra, můj nejspolehlivější spiklenec, čeká v hale. Beze slova vycházíme ven.

„Vždyť jsme se nerozloučili,“ slyším Karlův hlas na schodišti.

Skutečně seběhl dolů, aby mě políbil a vyprovodil.

Na obzoru hlavní silnice se objevil autobus.

Zamávali jsme si, a já si byla jistá, že je to naposled, co se vidíme. Mířila jsem k autobusu a úpěnlivě se snažila vryt do paměti každý moment dnešní noci.

„Ty seš tak blbá,“ řekla mi Simona suše a bez vzrušení, když jsme se usadily v poloprázdném voze. „To si myslíš, že padne, že ses s ním napoprvé vyspala?!“

Upřímně řečeno, nemyslela jsem si nic, ale vcelku správně jsem vycítila, že zatímco Karel už o mně v tuhle chvíli nejspíš neví, sestra zůstane mou sestrou po zbytek života.

„Hm, víš... on Karel...“ cucám odpověď z palce.

Autobus zastavil u úzkého ostrůvku u nádraží, podle jízdního řádu, vše je, jak má být. Z hlediska autobusové dopravy.

„Hele, víš co – pro tebe to není žádný Karel, jasný? Pro tebe je to prostě Gott,“ řekla rezolutně sestra.

Zhruba po roce jsme od tohoto opatření ustoupily.

## Karel

Chudák moje spolužačka Dáša Matoušková, která tuto historku musela vyslechnout alespoň dvacetkrát. A byly by se jí dozajista zajedly i nové detaily, které se mi postupně vybavovaly, jako například potisk Monatovic kuchyňského ubrusu, kdyby nepřišlo nové setkání s Karlem, a pak další, která postupně spředla jakýsi vágní druh vztahu.

Z komůrky pro služku jsme se přestěhovali do regulární ložnice a já vždycky celou noc nedýchala, abych ho nevzbudila.

Snídali jsme bohatýrsky: škvarky a domácí sádlo anebo doma pečené moučníky, vlhké a křehké, jak to měl Karel rád.

Libor Karla poznal o mnoho let dříve, neboť v dobách jeho medicínských studií u nich bydlel jeho vrstevník

a kamarád z JAMU, Felix Slováček. Přes Felixe se tedy později Libor seznámil se zbytkem kapely a kromě svého pohostinství jim též při dlouhých koncertních šňůrách zajišťoval takzvaný lékařský dozor.

Libor bezesporu zbožňoval showbyznys a speciálně Karla. Byl nadšen zájmem, který jsem v jeho slavném příteli probudila, respektive tím, jak často se začal v Brně, a v jeho domě, vyskytovat.

Můj vztah s Karlem opatroval a hýčkal luxusem soukromí a velkorysě pohostinností. Když se Karel neozýval, uklidňoval mě popisem jeho ubíjejícího cestovního programu a povinností. Jak ráda jsem věřila.

Dodnes mě překvapí, když se mě někdo zeptá, proč jsem se do něj tolik zamilovala. Snažím se přijít na jediný důvod, proč jsem tomu mohla odolat. Byl přitažlivý a zajímavý. Vždycky elegantně oblečený a téměř neznatelně voněl kořeněnými parfémy. Znal německého kancléře i Helenu Vondráčkovou, historii i zeměpis.

Řeči o tom, že mužský má být cítit potem, mi nikdy nevoněly. Moji vrstevníci se koupali možná v neděli, když jim napustila vanu maminka, a nosili jedny okopané boty ke každé příležitosti. Aby se blýskli, pořídili si kytaru. On měl za sebou vlastní orchestr. Ve všem úspěch. Kolem tajemství.

Možná mě determinovalo, že v naší rodině se o úspěších hovořilo zřídka a zásadně ve třetí osobě. V obecných ukazatelích jsme pokulhávali za průměrem a nikde jsme nikoho neznali. Matka si na to často stěžovala. Otec se snažil dodat své části rodiny lesku trpkými odkazy na poměry, ovšem vcelku brzy jsem zjistila, že fakt, že komunisti zrušili úřednický stav, neznamená totéž, co udělali šlechticům.

Ve vinárně Venuše jsem hledala, kým můžu a mám být sama za sebe, a náhle se mi odpověď nabídla: mohla jsem být Martinou Karlovou; přitažlivější a významnější, než jsem kdy doufala. Přestala jsem být dcerou svých ztrápených, bezradných rodičů a stala se přítelkyní *obdivuhodného*.

Moje starší sestra mezitím odmaturovala a přestěhovala se do Prahy. Jezdila jsem za ní, kdy jsem mohla.

„A proč mi někdy nezavoláš, když jsi v Praze?“ zeptal se mě jednoho z našich společných rán Karel. Tu noc mi daroval zlatý náramek a já měla pocit, jako by mě žádal o ruku.

V přestávkách mezi těmito milníky mého života, jako bylo natáčení pořadu *Dva z jednoho města* či *Bratislavská lyra*, jsem se zabývala těmi podružnějšími věcmi, kupříkladu maturitou.

Člověk měl pocit, že se jedná o jakési přirozené vyústění středoškolského studia, a proto jsem se zpočátku nenechala v nejmenším znejistět.

Klamný dojem, že mohu zasvěceně pohovořit na jakékoli téma, vzbudil vysoký počet knih v mém čtenářském deníku.

Bohužel se ukázalo, že k úspěchu je nutno i několikrát projet *469 příkladů k maturitní zkoušce*, jejichž výsledky nestačilo pouze povšechně verbálně okomentovat, ale naprosto precizně spočítat. S přísunem maminciných obložených chlebů jsem zvládla i to.

V květnu 1985 jsme si s oboustrannou úlevou potřáslí s Kadlecem rukou a já doslova a do písmene druhý den odjela do Prahy.

## Naši

Nechávala jsem za sebou všechno, co jsem na svém dětství a dospívání tolik nenáviděla. Půtky svých rodičů, v nichž jsme jim se sestrou měly být sudími. Otcovo mlčenlivé samotářství a matčin až příliš pronikavý alt. (Budiž jí omluvou, že to byla práce s nedoslýchavými dětmi, co posadilo její hlas do tóniny jinak vyhrazené pro výstražné signály.)

Náš byt – a svatební fotografie rodičů, doplněná o plaketku *nejkrásnější pár okresu* – výmluvně potvrzovaly jejich nadějně začátky.

Jak se to stalo, že otec ztratil zájem o *veškeré* dění v naší rodině a na zvučně pronášené dotazy, doléhající k němu z kuchyně, jednoduše přestal odpovídat? Že se matčiny pokusy přehlušit televizní přijímač a zaangažovat manžela do reality života vystupňovaly až tomu, že širokým, výhružně vyhlížejícím nožem bezmocně bodala do rámu dveří otcova pokoje tak dlouho, dokud *něco* neodpověděl? Nevěděla jsem to, jen jsem získala nejasný dojem, že manželství je poněkud nebezpečnou institucí vynášející na povrch ty nejtemnější struny každého nitra, každého páru, včetně lidí, kteří jako jednotlivci oplývali množstvím pozitivních vlastností.

V mých šestnácti se konečně naši rozhodli, že spolu *kvůli dětem* zůstali dostatečně dlouho, a otec se odstěhoval. Uvolnil se nám tak pokoj a přístup k televizi a doma zavládl klid.

Tatínka nám připomínaly zářezy nožem do dveří, za nimiž celé dny sedával a vykládal si se stoickým klidem karty. (Symbolizovaly ostatně též i mírumilovnou povahu

matky, neboť dveře nešly zamknout, takže jí při dávných nervových selháních nic nebránilo vejít!)

Jo, to byl ten čas malin nezralých.

Neexistovalo nic, co by mě doma udrželo.

## Praha I.

Z Brna jsem odjížděla pyšně a nedočkavě, ovšem ve skutečnosti mě v Praze mnoho nečekalo.

Nastěhovala jsem se do pronajaté garsonky své sestry a vzápětí se rozhodla zaměstnat se tam, kde budu mít přístup k novinářské práci. Ze seznamu jsem si vypsala adresy několika redakcí, a hned druhý den vyrazila. Svou obchůzku jsem začala na Václavském náměstí, ve *Svobodném slově*. Páter noster mě vyvezl do osobního oddělení, kde mi sdělili, že hledají sílu do oddělení dotazů čtenářů.

Nastoupila jsem následující pondělí.

Pracovní doba oddělení čtenářských dotazů měla jednu obrovskou výhodu. Nezačínalo se dříve než v 9 hodin. Nevýhodou bylo, že se v odpolední směně pracovalo do půl šesté.

Zpočátku se mi vysedávání v kanceláři zamlouvalo. Nikdo mě neokřikoval, když jsem si zapálila, káva volně k dispozici.

Kromě sestry a Karla jsem vlastně v Praze nikoho neznala, a tak jsem z práce jela domů, z domu do práce a zas domů, a vyhlížela jsem z metra i autobusu ten vzrušující život, který mě sem přilákal.



## Nábřeží I.

Nový byt jsme získaly složitou trojsměnou přes inzerát. Tedy, měly jsme získat. Jelikož jsme se ovšem z bytu na Lhotce již musely vystěhovat, dohodly jsme se s dalšími účastníky výměny, že se fyzicky přestěhujeme ještě před papírovým vyřízením celé směny.

Pravda také byla, že jsem se nové adresy nemohla dočkat. Střed města, všechno blízko, žádné přestupy a mrznutí na autobusových zastávkách. Simona tehdy prakticky bydlela u svého milého na Letné a já se na okraji Prahy cítila vystrčená a ztracená.

Samotný byt nebyl nijak krásný ani prostorný, ale při troše fantazie a dobré vůle nabízel vše, po čem jsme toužily.

„Už bydlím v novém bytě,“ volám okamžitě Karlovi. „Gottwaldovo nábřeží 6, budeš si to pamatovat?“

„To víš že jo; to je jako moje a Waldovo...“ směje se Karel.

Všechno je ještě v krabicích, Simona pryč, a tak jsem se pomalu dala do vybalování. Řemeslník Pavel, který měl nainstalovat sporák a pár nejdůležitějších věcí, doposud nic neudělal, i když má už týden klíče; zuřím a v duchu mu spílám. Celé odpoledne rozbaluji a umývám talíře, sklenice, příbory a pokouším se z ubrusu vytvořit závěs na okno do dvora. Před šestou mám dost. Otevřu si lahev červeného a vlezu do sprchy. Měla bych to stěhování nějak oslavit, říkám si...

Sotva jsem přes hlučící vodu zaslechla zvonek. Někam jsem si poházela oblečení, tak si jen natahuju dlouhé tričko a otevírám našemu prvnímu hostu: je to Karel.

„Ty jsi přišel,“ raduju se. Zjevně ho těší, že nepřišel nevhod, a zamlouvá se mu i mé sporé odění.

„Přinesl jsem lepší,“ staví vedle mého Kostolného červeného lahev francouzského vína. Připíjíme si a usedáme na jediné možné místo: na matraci do výklenku za kuchyní. Zmocňuje se mě nádherný pocit, že teď, konečně v Praze, konečně s Karlem, opravdu začíná život, po kterém jsem lačně dychtila.

„To je tak hezký, že jsi tady,“ říkám a chci, aby věděl, že je zde vždycky vítán.

„Vždyť to mám po cestě domů,“ odpoví.

*No právě, myslím si.*

Popíjíme lahodné vínko a všechno je tak příjemné a vzrušující, vždyť ani nemám kalhotky, tak jsem to dneska já, kdo dobývá. V tomhle jsme krásně sehraní... Proč jen to slastné souznění nemůže trvat věčně?

Zámkem projel klíč, otevřely se dveře a v nich stál náš řemeslník Pavel. Přes kuchyňský pultrík ze mě vykukovala jen hlava a ramena, takže se nejspíš domníval, že sedím na zemi.

„Já sem měl fofr v práci, tak teď du na ten sporák...“ hrne se dál.

Nevěřicně sleduju, jak odkládá brašnu a míří do kuchyně.

„Pane Pavle, teď prosím vás ne,“ koktám.

„No ale my zas zejtra můžem dělat až do večera, tak já bych to raděj...“ nedá se kutit odbýt. Stojí už v kuchyni, sotva dva metry od nás. Karel pode mnou nedýchá.

„Nezlobte se, ale přijďte kdykoli jindy,“ říkám už rezolutněji. „Kdykoli.“

Řemeslník nechápe, proč nemůže přišroubovat dvě potrubí a pár šroubů, když už má s sebou vercajk a vážil sem cestu; brblavě odchází.

Zaklapnou dveře a my se se smíchem choulíme jeden do druhého; na milování ani pomyšlení.

Ale došlo na ně. I na to Kostolné červené.

### Simča I.

Věřím, že ženy, které nemají kamarádky, žijí jen půlkou své osobnosti. Pravděpodobně tou od pasu dolů.

Příteľkyně jsou skvělá věc, přinejmenším jako knihy nebo podprsenky s výztuží: dovedou vás přivést na jiné myšlenky, rozptýlit, zvednout sebevědomí.

Ale žádná kamarádka mi nevydržela tak dlouho jako Simča.

Pochopitelně komu jinému než sestře bych odpustila cokoli.

Že mě tříletou nacpala do pračky a zachránilo mě jen to, že nedosáhla na elektrickou zástrčku.

Že mi ve dvanácti sebrala můj pečlivě vedený zpěvníček, všechny zanesené písně prohlásila za „svoje“ a mně dovolila zpívat jen ty, které v něm nefigurovaly... Takže jsem si třeba *Tak kopni do tý bedny* mohla notovat jen tichounce na záchodě.

A že mě ještě v Praze občas nutila k drobnému posluhování.

Byla mou sestrou. S ní jedinou jsem mohla do omrzení probírat, proč mě kdysi po příjezdu z pionýrského tábora nikdo nečekal u autobusu. Proč se naši neozvali, když jsem nemohla vystupovat na třídní besídce, protože učitelka prohlásila, že jsem *lichá*. (Dlouho jsem se domnívala, že to slovo označuje něco nevýslovně hrozného.) A vůbec. Kdo se s vámi bude sáhodlouze bavit

o tom, proč se teta Zdena nerozvedla a jakou hříčkou genů vznikl náš táta.

Simča byla mnohem víc než jen sestrou; byla autoritou, kterou jsem v rozklíženém tandemu rodičů postrádala. Byla starší, moudřejší. Upozornila mě, jaký okruh otázek očekávat od třídního, přinesu-li omluvenku z pooperačního oddělení kardiochirurgické kliniky. Byla ochotna naslouchat mým prvním literárním pokusům bez úšklebků, ačkoli jsem ji budívala v noci, abych jí posté četla svůj text, tentokrát se změněným slovesem či vypuštěným přídavným jménem.

Na oplátku jsem se s ní upřímně snažila vymyslet, jak uniknout pracovnímu procesu, jak se vymknout zdlouhavému šplhání platovými třídami, jak si najít a udržet solidního muže a zkrátka, jak si trvale vylepšit život.

Nebylo totiž nic, co by mou sestru zneklidňovalo více než nejasnost, nestálost a vratkost některých pocitů, úzce svázaných s přítomností. Dobrá nálada, optimismus a láska byly sestře zpravidla podezřelé a poddávala se jim jen váhavě a s rezervou.

## Nábřeží II.

Prosedět osm hodin v práci bylo pro mne stále obtížnější.

Vyřízení čtenářských dotazů zabralo maximálně jeden z pěti úředních dnů a předstírání pracovního nasazení ve dnech zbývajících vyžadovalo rytmus a styl, který jsem nezvládala.

Začala jsem znovu psát, většinou články o připravovaných filmech či profily herců, ale dát je jinam než do naší

či sousední redakce jednoho týdeníku jsem si netroufla. Kromě toho, *Svobodné slovo* mělo tehdy neobyčejně silně obsazenou kulturní rubriku, takže se na mé příspěvky příliš často nedostalo.

Zato můj společenský život se rozvíjel slibně. Našla jsem nové známé, tentokrát mezi pražskými umělci, odolávala a podléhala jejich svodům a viděla každé představení či koncert, které za něco stály.

A také jsem začala předvádět.

Jakkoli se zdálo, že jsme se sestrou pro svět módy předurčené, dlouho jsme odmítaly všechny nabídky na focení či modeling, prostě proto, že jsme každého muže, který nás oslovil, považovaly za devianta. Jednou nás ovšem Simonin přítel Vašek vzal do ateliéru ke svému kamarádovi, Dušanu Šimánkovi. Tehdy jsem neměla potuchy, že proti mně sedí Richard Avedon české fotografie. Popíjeli jsme víno a v uvolněné, povznesené náladě začali improvizovat. Na snímcích, které před námi o několik dní později Dušan rozložil po stole, jsem se stěží poznávala. To, co dokázal vykouzlit z bílého stolu, prostoru, mých dlouhých tmavých vlasů a těla v jednoduchých šatech s odhalenými rameny, jen málo připomínalo dívku, jejíž fotku jsem měla v občanském průkazu.

Povzbuzena tímto úspěchem a otrávená vysedáváním v začouzené kanceláři *Odpovídáme čtenářům* jsem se – opět spolu se sestrou – vydala na konkurz na manekýnky obchodního domu Kotva. Ještě téhož večera jsme předváděly jejich kolekci na jakémisi odborovém večírku.

Následující den po úspěšném konkurzu v Kotvě jsem už přemýšlela, jak se v kanceláři pěkně rozloučit.

## Předvádění

Slíbila jsem si za každých okolností napřít síly k přijímáním zkouškám na žurnalistiku, ale jinak jsem se ponořila hluboko, hluboko do víru života. Díky naší téměř totožné vizáži se sestřiny a moje šance, že si nás lidé zapamatují, více než zdvojnásobily. Postupně nás oslovovalo stále víc fotografů, a i když tehdejší honoráře nebyly právě závratné, nemusely jsme už na každou hloupost nekonečně šetřit.

Simču pochopitelně zneklidňovala nejistá povaha našeho povolání, ale odcházet do kanceláře *Televizních novin* s vědomím, že já ještě klidně spím, nevydržela příliš dlouho. Jednoho rána po jakési noční akci zaspala, zpozdlila se, a když káravé připomínky šéfa ne a ne skončit, vzala svůj hrníček na čaj a odešla se domů dospat.

Vždycky to však byla ona, kdo pamatoval na horší časy. Můj věčný optimismus, euforie a velikášství uzemňovala odkazy na nedoplatky, účty, a když chtěla opravdu zatlačit, operovala skutečností, že se nám roky strávené předváděním nezapočítávají na důchod. „Ale ty ani nevíš, kde máš svůj zápočtový list, vid?“ končila vždy hořce.

Náš byt na nábřeží se stal místem čilého provozu, přesně tak, jak jsem vždycky snila. Kolem nás bylo dost kamarádů, kteří se zastavili na skleničku nebo s pozváním na večeri, a nám se žilo, při všech těch zmatcích a nejistotách, více než příjemně.

Jednoho dne se u nás zastavil fotograf, který nám nabízel spolupráci. Povoláním byl kameraman, a snad aby nás přesvědčil o svých kvalitách, přinesl s sebou štos vlastních prací. Jeho snímky byly velice atraktivní, sexy kombinace

temných, zašlých či studených prostředí a polonahých, perfektních krásek.

„Tohle je Jitka, co chodí s Karlem Gottem,“ ukázal na jednu z nich.

Bezesporu neměl potuchy, jaké ohně ve mně rozpoutal. Netrvalo dlouho, a vypoklonkovaly jsme ho ven. *NE, já nechci fotit takové fotky!* nesmyslně obracím své vášně proti němu.

Fotograf odešel a já, rozběsněná, chodím po bytě.

„Marti, neblázni, přecis to věděla,“ utěšuje mě Simona.

Ano, samozřejmě jsem věděla, že nejsem jediná, kdo v Karlově životě existuje. Je až neuvěřitelné, jak se mi do této chvíle vyhýbala žárlivost. Přece se mnohokrát stalo, že Karla od snídaně odvolal telefon a já ho slyšela domlouvat se na večer, velmi pravděpodobně s nějakou jinou. Přece jsem zaslechla zmínky o jeho doprovodu na akcích, kde jsem nebyla.

V truhle jeho *dámské* ložnice přece ležela tenounká noční košile, již jsem ostentativně ignorovala.

Ale najednou měla tvář. A najednou to byla tahle, právě tahle dívka, která měla své jméno a tak dokonalé tvary, a já měla dojem, že každý večer, každou minutu, kdy Karel nebyl se mnou, trávil v přítomnosti téhle vlnadné krásky.

Simona nevěřičně sledovala tu smršť mých citů, snažila se mi připomenout mé vlastní hříchy a také všechny kompromisy, na které jsem od začátku přistoupila; skutečnost, že se jedná o muže, po němž touží polovina žen v republice a který, ať už jsou jeho city k vlnadné krásce jakékoli, hvízdá pravidelně pod naším oknem.

Myslím, že jsem tehdy vypila spoustu vína a přemýšlela o všech variantách, jak s novým nepřítelem ve svém životě

naložit. Pak přišlo ráno, já stála ve sprše a bylo mi jasné, že jestli je něco, co rozhodně neudělám, tak to je rozchod s Karlem.

Zrcadlo proti mně se mlžilo párou, ale já dobře viděla každý milimetr svého těla a musela si přiznat, že jeho náklonnost, jakkoli nestálá a vratká, byla stále velkou částí prosté skutečnosti, že jsem se považovala za přitažlivou. A nejen fyzicky; Karel byl v každém ohledu nejméně dvě třídy nad všemi muži, které jsem znala, a každý večer s ním mi dodal kuráže na všechnen ten zbytek pod Olympem jeho smíchovské vily. Stačila pouhá myšlenka, jak spolehlivě a dlouho ho už vzrušuji, a každý další muž se v mých očích změnil v řadového prosebníka o mou přízeň.

Bylo prostě příliš lákavé nechat ho přicházet a brát si, po čem toužil, ať to byla chvíle na cestě domů, večere v *naší* restauraci v Myslíkově ulici nebo společný večer v jeho domě.

Vypnula jsem sprchu a znovu si zrekapitulovala situaci. Byla jsem ve svém pražském bytě, povoláním modelka na vzestupu, s pár lichotivě významnými ctiteli a tímhle omamně svůdným esem v rukávu.

Bylo jaro 1986 a mně bylo dvacet let.

## Vojta

Na tu pitomou žurnalistiku mě zase nevzali a tentokrát ani neargumentovali neznalostmi ruštiny. Jednoduše mě nevzali.

To léto jsem poznala Vojtíška. Řekla bych, že moje časomíra měla vždycky nějak popletené ručičky. Nebyla jsem



tehdy o mnoho starší než on, ale cítila jsem to jako celou generaci, a vždycky jsem na něj pohlížela jako na mladšího bratra, jehož mám v opatrovnictví. – Ale abych to zas s tou dobromyslností nepřeháněla, náš vztah šel daleko za hranici sourozenecké náklonnosti. Vojta měl krásné atletické tělo a byl zrovna tak namíchan z nevinnosti i zkaženosti jako já.

Představil nás společný kamarád, Vojta za mnou přišel na módní přehlídku do Maltézké zahrady a od té chvíle jsme se nemohli odloučit. Vymetali jsme všechny ty nejvyhlášenější diskotéky plné povalujících se znuřených a unylých veksláků a při jedné lahvi šampaňského jsme vydrželi šťastně tančit do časných ranních hodin.

Vojta se ke mně nikdy oficiálně nenastěhoval, ale od první noci se mnou bydlel.

S jeho mládím a intenzitou našeho citu jsem si automaticky spojila výbušné vlastnictví, a váhavě jsem přemítala, jak utnout vztah s Karlem.

Byly dny, kdy zazvonil zvonek a já šla otevřít s jasným, ale stručným proslovem o našem rozchodu. Jenže zrovna to byl kdosi jiný, anebo nebyl, a já, vědoma si Vojtovy večerní absence, podvědomě nechala věcem volný průběh.

Vojta totiž tancoval v Laterně magie, a tudíž nechodil domů nikdy před jedenáctou.

Mnohokrát jsem v deset otevřela Karlovi a věřila, že tentokrát mu už férově nahlásím stav věcí, ale vždy se zdál tak lákavě neodolatelný, že jsem zkrátka neřekla nic. A pokud jsme zůstali doma, pouze jsem zvýšila stav svého rozrušení očekáváním Vojtova příchodu. Nakonec se mi zdálo přirozené, aby mě od Karlových ďábelských svodů odtrhl osobně ten, jehož láska byla absolutní a čistá.

Ale jako zázrakem, ať zůstal Karel v mém nábrežním

bytě jakkoli dlouho, Vojta vždy přišel později. Považovala jsem to za znamení vyšší moci a čekala na zásah osudu.

## Stěhování

Formální stránka naší inzerátové trojseměny nepostupovala zdaleka tak dobře, jak jsme plánovali.

Nejprve se ukázalo, že byt, který pyšně obýváme, je vyhrazen jako domovnícký. To samo o sobě nebylo překážkou. Úklid domu sice vždy spíše dokumentoval psychické rozpoložení té z nás, která uklízela, ale vzhledem k tomu, že občas zahrnoval i nadstandardní péči, daly se výkyvy opačným směrem omluvit.

Horší bylo, že nás prakticky každý v domě nenáviděl.

Nešlo jen o večírky, které v bytě probíhaly. Dům se totiž zamykal, zvonky zvenku nebyly a my neměly telefon. To znamenalo, že kdokoli k nám chtěl jít, pískal či volal do oken tak dlouho, než jsme otevřely. A vzhledem k tomu, že k našim přátelům přibyl i okruh Vojtových divadelních známých, znamenalo to často provoz až do rána.

Garsonku pod námi si pronajal Vojtův kamarád, syn olympikového Petra Jandy, Petr mladší, a když se u nás jednou ve dveřích srazil s Karlem, myslela jsem, že spadla klec. „Já si tady jdu jen vyzvednout maso,“ proklouzl doslova pod Karlovou rukou na klice. Opravdu popadl svoje kotletky schované v našem mrazáku a zmizel. V následujících dnech jsem čekala, kdy Vojta začne s výsledkem, ale nic.

Na domovní správě mi sdělili, že nám domovnictví neschválně, neboť naše středoškolské vzdělání převyšuje požadovanou

kvalifikaci. Chvilí jsme se nevěřičně vzpíraly a hledaly úskok, ale když jsem jednoho dne přišla k dalším spoluúčastníkům směny a zastihla je uprostřed zabalených krabic, pochopila jsem, že je čas se s nábřežím rozloučit.

Všechno jsem tam měla ráda. Tmu ve dne i těsnou kuchyni, gramofon na okně a sbíhání k telefonu do vinárny Orlík. Jenže náš čas se chýlil.

Simona nepřilnula k našemu novoměstskému bytu s takovou intenzitou jako já. Trávila většinu času na Letné a na chalupě s přítelem. Úklid ji otravoval stejně jako běhání do Orlíku. Simča žila vůbec vždycky ve svém světě, a toho roku byla v Československu asi jediná, kdo Karla tváří v tvář nepoznal. Když ji totiž jednoho odpoledne probudil zvonek u dveří, první, ke komu si tu známou tvář za dveřmi přiřadila, byl kamarád jejího přítele, Standa.

Pro zajímavost, na pozdrav „Jé, ahoj Stando!“ Karel neodpověděl vůbec nic a chvatně vešel dovnitř.

Tohoto večera byli ovšem všichni čilí a bdělí, Simča přicházela domů a Karel odcházel.

Stála jsem v předsíni a už už viděla v těch otevírajících se domovních dveřích Vojtu... To byla úleva.

„Ještě že jsi to ty,“ říkám Simě. „Já se lekla, že je to Vojta.“

Vojta nebyl to jediné, co sestra v mém životě neschvalovala, ale musím říct, že v tom okamžiku nebyla v jejích očích ani špetka zadostiučinění.

„Ale Martino, Vojta sedí dole v Orlíku a čeká, až Karel odejde,“ řekla mi téměř provinile.

Byla to pravda. Jak jsem posléze zjistila, kdykoli Vojtíšek viděl na náměstí za domem parkovat zlatavý mercedes, posadil se do vinárny ve vedlejší domě a čekal.

Možná, že mi nechtěl v životě nic zkazit.

## Kouřimská I.

Činžovní dům na Vinohradech, kam jsme se přestěhovaly, se mi zdál nesnesitelně daleko od centra. A přestože měl oproti bytu na nábřeží řůru výhod, od prvního momentu jsem ho neměla ráda. Výhled do tiché ulice s předzahrádkami nedával mnoho nadějí, že se ještě v mém životě něco výrazného odehraje. Jediná prohlubeň v protější zástavbě otvírala truchlivý pohled na Olšanské hřbitovy.

Pokud místa dokážou vyzařovat určitou energii stejně jako lidé, tak tenhle 2 plus ká ká se na mne kabonil a škarovzhlížel jak nepříjemná sousedka.

À propos, co se týkalo sousedů, v novém bydlišti jsme se rozhodly nastolit lepší vztahy. Ochotně jsme se seznamovaly s ostatními nájemníky, či spíše nájemnicemi, a vlídně akceptovaly jejich všetečný zájem.

Stěhování do Kouřimské nebylo však poznamenáno jen mým vcelku bezbolestným rozchodem s Vojtou. Po více než dvou letech známosti skončil Simonin vztah s jejím letenským milým.

Zvykla jsem si žít s vědomím Karlovy bigamie, a posléze mě ani nepřekvapilo, že svůj volný čas nedělí jen mezi nás dvě. V okruhu svých kolegyň modelek jsem narazila na další Karlovy záskoky a časem jsem uvykla i skutečnosti, že se vyspal s nejednou z mých kamarádek. Upřímně řečeno, při pohledu zpět se divím, že vůbec stačil koncertovat a natáčet desky.

Na všechny rány osudu jsme reagovaly zpřísněním diety a červeným vínem.